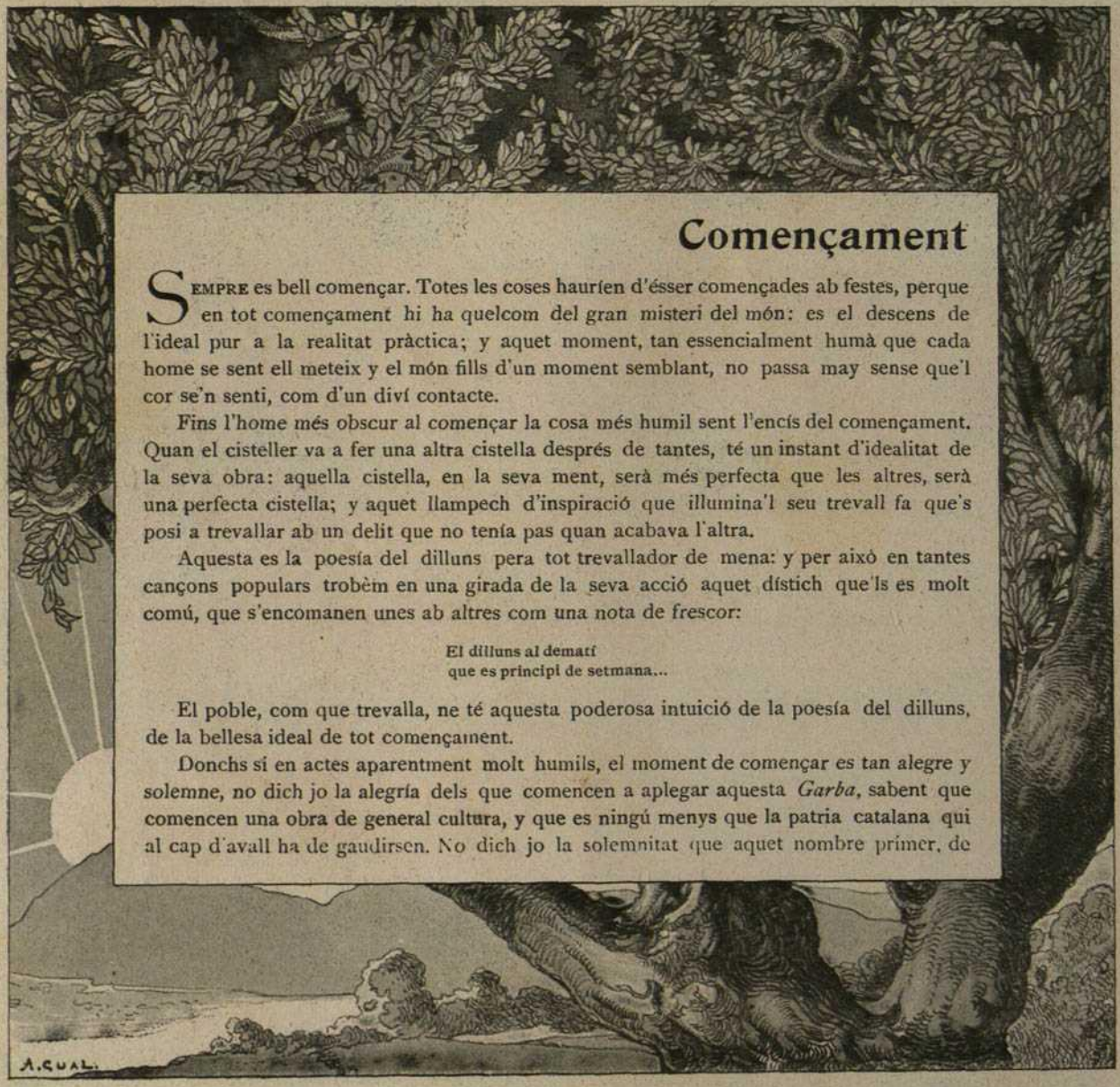
GARBA

GRANER

R·417.975

Començament

SEMPRE es bell començar. Totes les coses haurien d'ésser començades ab festes, perque en tot començament hi ha quelcom del gran misteri del món: es el descens de l'ideal pur a la realitat pràctica; y aquet moment, tan essencialment humà que cada home se sent ell meteix y el món fills d'un moment semblant, no passa may sense que'l cor se'n senti, com d'un diví contacte.

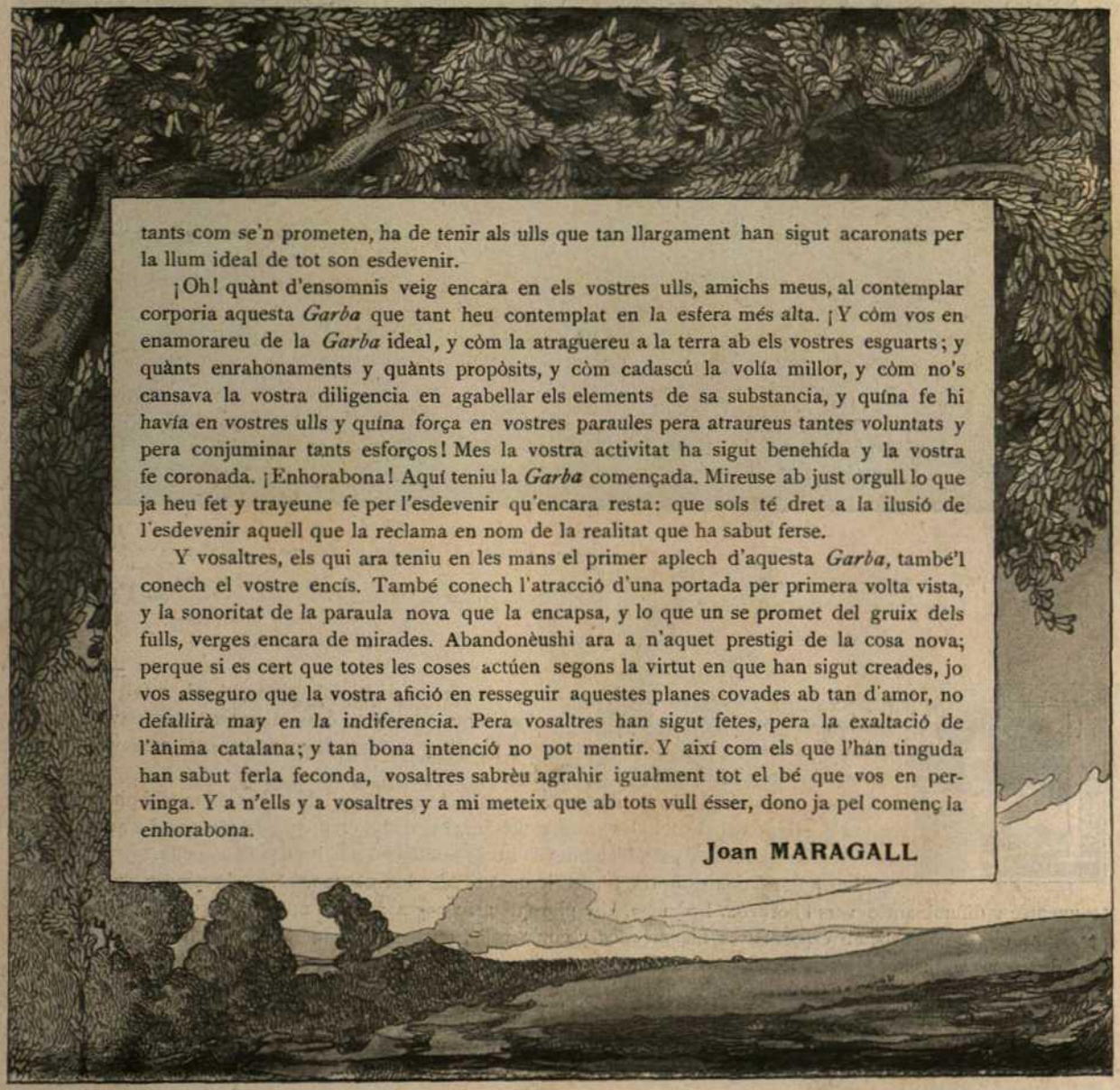
Fins l'home més obscur al començar la cosa més humil sent l'encís del començament. Quan el cisteller va a fer una altra cistella després de tantes, té un instant d'idealitat de la seva obra: aquella cistella, en la seva ment, serà més perfecta que les altres, serà una perfecta cistella; y aquet llampech d'inspiració que illumina'l seu trevall fa que's posi a trevallar ab un delit que no tenía pas quan acabava l'altra.

Aquesta es la poesía del dilluns pera tot trevallador de mena: y per això en tantes cançons populars trobèm en una girada de la seva acció aquet dístich que'ls es molt comú, que s'encomanen unes ab altres com una nota de frescor:

El dilluns al dematí
que es principi de setmana...

El poble, com que trevalla, ne té aquesta poderosa intuició de la poesía del dilluns, de la bellesa ideal de tot començament.

Donchs sí en actes aparentment molt humils, el moment de començar es tan alegre y solemne, no dich jo la alegría dels que comencen a aplegar aquesta *Garba*, sabent que comencen una obra de general cultura, y que es ningú menys que la patria catalana qui al cap d'avall ha de gaudirsen. No dich jo la solemnitat que aquet nombre primer, de

tants com se'n prometen, ha de tenir als ulls que tan llargament han sigut acaronats per la llum ideal de tot son esdevenir.

¡Oh! quànt d'ensomnis veig encara en els vostres ulls, amichs meus, al contemplar corporia aquesta *Garba* que tant heu contemplat en la esfera més alta. ¡Y còm vos en enamorareu de la *Garba* ideal, y còm la atraguereu a la terra ab els vostres esguarts; y quànts enrahonaments y quànts propòsits, y còm cadascú la volía millor, y còm no's cansava la vostra diligencia en agabellar els elements de sa substancia, y quína fe hi havía en vostres ulls y quína força en vostres paraules pera atraureus tantes voluntats y pera conjuminar tants esforços! Mes la vostra activitat ha sigut benehída y la vostra fe coronada. ¡Enhorabona! Aquí teniu la *Garba* començada. Mireuse ab just orgull lo que ja heu fet y trayeune fe per l'esdevenir qu'encara resta: que sols té dret a la ilusió de l'esdevenir aquell que la reclama en nom de la realitat que ha sabut ferse.

Y vosaltres, els qui ara teniu en les mans el primer aplech d'aquesta *Garba*, també'l conech el vostre encís. També conech l'atracció d'una portada per primera volta vista, y la sonoritat de la paraula nova que la encapsa, y lo que un se promet del gruix dels fulls, verges encara de mirades. Abandonèushi ara a n'aquet prestigi de la cosa nova; perque si es cert que totes les coses actúen segons la virtut en que han sigut creades, jo vos asseguro que la vostra afició en resseguir aquestes planes covades ab tan d'amor, no defallirà may en la indiferencia. Pera vosaltres han sigut fetes, pera la exaltació de l'ànima catalana; y tan bona intenció no pot mentir. Y així com els que l'han tinguda han sabut ferla feconda, vosaltres sabrèu agrahir igualment tot el bé que vos en pervinga. Y a n'ells y a vosaltres y a mi meteix que ab tots vull ésser, dono ja pel començ la enhorabona.

Joan MARAGALL

Croquis

LOVISQUEJAVA; un ayret gebrat duya'l tremolor fins al moll dels òssos; el cel, rúfol, com ple de cendra, donava tristor, aborriment... La llarga carretera, deserta, extesa, semblava una madeixa de cànem mollat... Dos aucellets, piulant y volant desmayadament, creuaven l'espay, cercant tal volta'l niu allunyat...

Sonà'l *ganinch-ganinch* d'una campaneta... Al cap d'avall de la carretera s'hi pintà com una mena de signe cabalístich, les dues ratlles negres d'una creu: sota la creu, que s'anava enlayrant, dos caparrons, y seguidament els bechs retallats d'uns bonets de capellà.

Les notes d'una cantoria funeraria, mastegades barroherament, se bressaven en l'ayre, extenguentse y difuminantse vers l'horitzó... Fosqueja. Un pilot de gent negra avença apresseradament; es un enterro: al devant, dos escolanets, ab espardenyes filagarçades y gorra vella, porten la creu; derrera d'ells, els capellans, ab cara de pomes agres, arregussen les capes deslluhídes y caminen a grans gambades, ensenyant les botines de gomes fluixes y els pantalons doblegats; a quatre passos, el bagul, folrat de merino bort, ab una creu blanca en el capsal, es dut trontollant per sis dònes endolades, ab caputxa de color de mantega rancia y un ciriot apagat a la mà; al costat, l'enterrador, ab la tauleta sota'l braç; tot derrera, els dòls, llençant ays y sanglots, y finalment el seguici: dos o tres ho-

mes y mitja dotzena de dònes, ells ab el mocador blanch estès sobre'l bolet antich, els pantalons a la bolera y les sabates enfangades; elles ab les faldilles aixecades més amunt de clavilles. Tres paraygües de familia, vermells y blaus...

Tothom caminava a qui podía més; al callar els capellans, la comitiva seguía silenciosa: no s'ohía més que'ls gemechs ofegats dels parents y el xip-xap dels peus en la terra ensopada.

Rera les tanques baixes del cementir, brandaven lentament els xiprers obscurs; en el sòl, encatifat d'herba, algunes creus de fusta podrida, semblaven fer tentines; al peu d'un desmay, d'esquena a una renglera de ninxos humils, un vellet caragolava un cigarret, guaytant tranquilament un llarch sot obert de tot-just. La pluja omplía de clotets, com un pa de bresca, el munt de terra remoguda. — ¡Gracias a Deu! — grunyí el vellet ab malhumor, al veure entrar l'enterro. L'enterrador deixa la tauleta, hi posen al demunt la modesta caixa, butzinen una altra absolta'ls capellans y encara ab la derrera paraula a la boca giren la cara y filen apresseradament cap a la porta. El seguici els escarneix... Resten sols ab el mort, l'enterrador y el vell del cigarret...

Entraven tot just al poble'ls del enterro, quan els atraparen dos homes que venían corrent y ab el barret enfonzat fins a les orelles: l'un duya una tauleta ab el drap negre girat del revés y l'altre, el vell, una aixada a la mà y un farcellet sota l'aixella: a dins del farcellet hi havía unes sabates noves y un mocador de pita.

En aquell sot del cementir quedava, colgat a la esbojarrada per quatre grapats de terra humida, una caixa negra entrebadada, en quin fons hi havía'l cos ert y tot regirat per les sachsejades, d'una pobre difunta en soleta de mitja y sense res en el cap esperrucat y verdejant.

Víctor CATALÁ

Ilustració d'en MODEST URGELL

Els dos baylets

EL CIRA-BOTES

I

EL tenía agenollat als meus peus y m fregava ab tant dalit la bòta, que sentía arribar fins a la meva pell la calor que desenrotllava. Duya una brusa negra nuada a la cintura y, a cada cop de braç, un omòplat se li marcava sota la roba fina; era prim y denerit y no li podía veure la cara perque una boyna, arnada y descolorida, li tapava'l cap, descobrintli tan sols l'occipuci, ahont els cabells hi eren clars y suhats, y un clatell magrissó y brutench en el que s'hi veyen els tendons enterchs. — ¡Tu... no t'ho prenguis ab tant d'afany, que no vaig pas depressa! — vaig cridarli ab intent de parlarhi un xich.

Va aixecar el cap y'm guaytà, guinyantme un ull mollat graciosament desvergonyit.

— ¿Què's cansa vostè de que jo fregui? — va dirme al cap d'uns segons ab intencionada rialleta.

Tenía una cara xuclada y groga, ab uns ulls negres que brillaven excitats entre uns parpres vermells y llagrimosos.

— Ja aniré més a poch a poch si vol, però, com que es l'ultim d'avuy ¿sab?... *¡arriba!* tinch ganes d'acabar.

— ¿El derrer, ja?... ¡Si que plegaràs aviat!

— Els diumenges, com que's trevalla més tot el día, se pot plegar d'hora... —

Tornà a aplicarse a la feyna.

Me va intrigar. Era tan flach per son temps y trevallava ab tant halè, l'havía vist groch, ab aquells ulls excitats que no tenían el repòs de la mirada dels infants, que li vaig demanar:

— ¿Quànts anys tens?

— ¿Jo?... — Y pera contestarme aixecà tot el cos, asseguentse demunt dels talons de ses espardenyes esparracades.

— Tretze... ¿Per què m'ho demana?

— Oh, per res. Però ¿ja tens tretze anys?... Sembles més petit.

— Es que acabo d'estar malalt.

— ¿Què has tingut?

— No ho sé... Vaig estar un mes a l'Hospital.

— ¿Que no tens família?

— ¡No més una germana! ¡Ella'm va curar, que lo que es el metge!... —

Y somrient sobtadament y allargantme una mà, va demanarme:

— Donguim un cigarret, si li plau...

— ¿Ja fumes tan nano? ¿que no ho veus que't farà mal?

— ¡Apa, *arriba*, no miri tan prim que ja me'l costa de saliva, home! —

Vaig compendre que aquell cigarret era en paga de ferlo parlar y li vaig donar. Se'l posà a la orella.

— ¿Y còm te va curar ta germana?

— Ab taronges.. Me les amagava sota'l matalàs y quan ningú'm veya me les fumía.

— Tonto... ¡te podíes matar!... ¿Que no ho sabs que s'ha de creure al metge? —

Va fer una pausa y's tornà a posar a fregarme les botes. Al cap d'un xich me contestava:

— ¿Creure al metge?... Lo que'm convenía era sortir de l'Hospital pera fer *calers* y ell sempre'm deya: «No't pots llevar, no't pots llevar...» ¡Si hagués sabut que menjava taronges me mata, perque era un home més mal-carat!

— T'ho deya pel teu bé. —

Aixecà'l cap y'm mirà una estona ab sos ulls desvergonyits.

— ¿Pel meu bé, diu?... ¡Si bado'm maten allà dins, ja ho veu!

— ¡Que ets desconfiat! ¿Y de què't va venir la malaltía?

— De trevallar.

— ¿Vols dir?... ¿Ahónt trevallaves?

— En un torn del carrer de Lancàster.

— ¿Què hi feyes?

— ¡Coix! tornejar. Desde que vaig estar malalt no hi he tornat. M'agradava estarmhi per la barrila que feyem a les hores d'àpat.

— ¿En què consistía fer barrila?

— En lo que'ns passava pel cap. Un día que feyem cops de pedra, s'hi va volguer ficar un senyor pera espantarnos y li va tocar el rebre.

— ¡Bonica diversió tenía u!

— Ab tothom que passava'ns les havíem, com que erem colla.

— Cada un a soles, res ¿eh?... ¡Havía d'ésser la colla pera fer mal!

— Sí; era una *divertició*... ¿Vol posar l'altre peu? —

Vaig posar el peu esquerra demunt del caixó negre y un moment en que'n va obrir les tapes, hi vaig veure clavats cromos de torers y una estampa pornogràfica de dòna.

— ¿Per què hi tens aquestes estampotes aquí? —

Estigué una estona pensantse la resposta.

— Pera fer bonich... ¡Miris aquesta! — Y ab una mirada desvergonyida, tot fent un ronch ab el nas llarch y repicat, me senyalà la estampa de la dòna: — ¿oy que es *salao?*

— ¡Apa, desvergonyit!... ¿No hi vas ara al torn?

— Faig de *limpia* no més.

— ¿Sol o per amo?

— Sol, sol... *Arriba*, vuy tots els *calers* pera mi... El primer día que vaig sortir ab la caixa'm varen fúmer una llenyada...

— ¿Qui?

— Coix, els altres *limpies* perque'ls hi anava a treure feyna.

— ¿Es dir que a n'els nous?...

— Cop de caixa a la esquena si's fan massa l'home. L'altre día vaig tirar aquet respall gros, ¿veu? pel cap d'un ¡que ja va guillar, ja! —

Havía fregat una estona molt seguida y's va aturar com pera pendre halè. Suava fadigat y ab les mànegues de la brusa s'aixugava la cara y el front. Com si son respirar, un xich penós, li obligués, se posà seriós una estona y feya llàstima mirarlo ab son aspecte migrat y malaltís y sos ulls tan excitadament espavilats. Del matí a la nit, aquell pobre noy, havía de córrer per cafès y aceres, ab la caixa al coll, havèntseles d'heure ab tota classe d'homes, a sos pochs anys ja complertament junyit a la lley indefugible del trevall diari.

— Tens de menjar força — li vaig dir. No'm va contestar y, escupintse a les mans, se tornà a posar a trevallar. Semblava no conèixer el plànyers ell; y jo pensava que aquell nen, en una altra esfera social, estaría en mans de metges, mentres que aquell cira-botes, com cegat per l'escalfament del combat diari, no mirava ses nafres y tirava avant disposat sense donarsen compte, a socumbir o triomfar d'una vegada. Això pensava quan ell se va cuydar de treurem de mes cavilacions, dihentme ab cara somrihenta.

— Aquesta nit aniré als *Nofri.*

— ¡Ah!

— He fet quatre peletes... y... ¡manoy, deixem encendre!

— ¿Són totes pera tu?

— ¡No, coix; que ma germana se m'ho queda tot! — exclamà. — ¡Però avuy me té de donar tres rals!

— ¿Y per què se t'ho queda?

— Perque'm manté... — Y treyentme'l peu de la capsa va dirme. — Ja estèm. —

S'aixecà y's va penjar la capsa a la espatlla.

— ¿Que no trevalla ta germana?

— ¡Prou!... Fa més *calers* que jo, ja veu.

— Bé, tu quan siguis gran ja'n faràs, home... ¿Quín ofici t'agrada més?

— ¡Coix, cap!... Bé, vaja, sí... ¡el que'm dongui més rals! —

El vaig pagar y, tot ficantse'ls cèntims a la butxaca de les calces, donà un cop d'ull pels entorns.

Les cadires de les vores del Passeig s'havíen desocupat. S'encenían els fanals sota la pampolada dels plàtans y una boyrina polsosa surava arreu. Semblava que s'hagués condensat en l'ayre'l cansament del día de foch que havía fet y que, tot y encalmat, bullía encara en aquella hora de vespre.

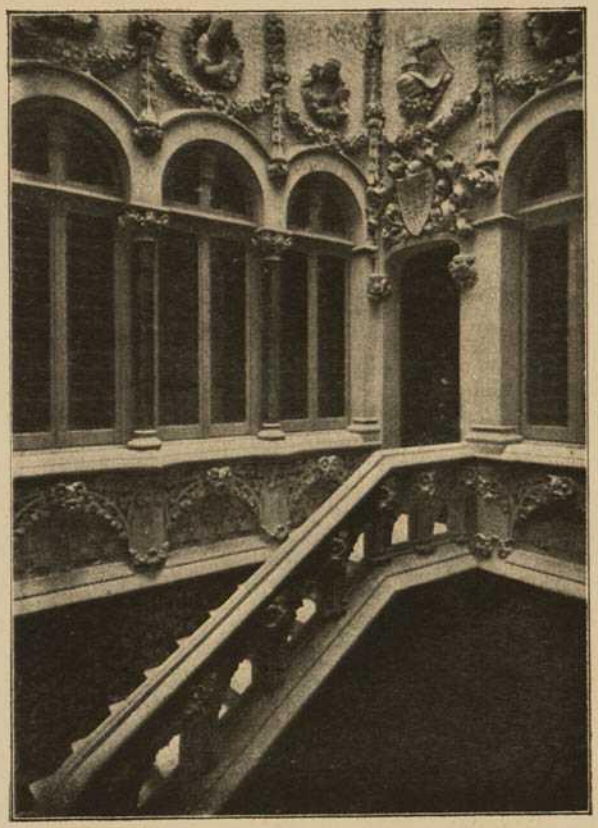
El noy s'allunyà aturantse, de tant en tant, devant d'algú, mentres, signantli el calçat, li deya ab sa veu prima y son mirar desvergonyit:

«*¡S'afeyta'l calzado!*»

El vaig veure aturat una estona devant d'uns joves. Al cap d'un xich el noy s'allunyà bo y féntelshi un accionat repugnant que'ls altres rigueren...

Y petit, migrat, penjantli el caixó d'una de ses espatlles flaques, s'anava allunyant entre la rierada de vianants fins que'l vaig perdre de vista.

¡Y així passava'ls jorns aquell infant! Papallonejant per tot, aprenent una indecencia aquí, essent objecte d'un maltracte allà, sempre en agitació excitadora y rebent tan sols de tothom, com únich balsam consolador, els cèntims, els cèntims que li donaven per haver fregat una estona. Son esperit s'anava forjant entre tenebres. ¡Els cèntims havíen d'ésser lo millor que's podía treure d'aquet món y de tothom, perque fins la seva germana ls hi arrencava a n'ell y havíen de valdre més les taronges d'una persona coneguda, ni que fos la germana, que les medecines y els bons consells d'un metgel... un desconegut, un de tants d'aquells senyors mal humorats, a qui el noy hauría enllustrat les botes y que, perque'l veya al llit, li manava coses desagradables, qual fí no podía penetrar aquell nen, mal espavilat abans d'hora.

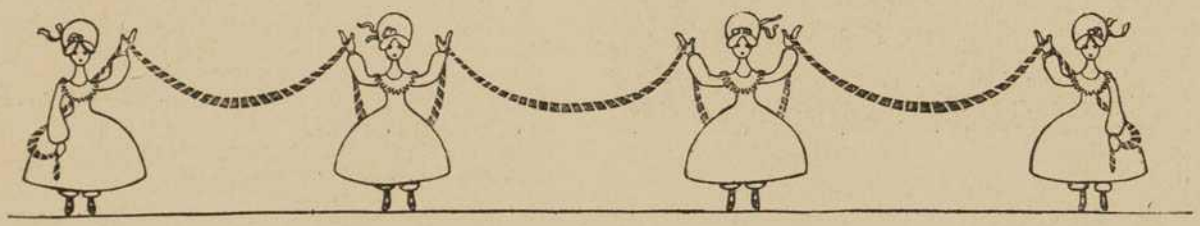

PALAU DEL BARÓ DE QUADRAS

PATI Y ESCALA

ARQUITECTE: J. PUIG Y CADAFALCH

Joan OLLER Y RABASSA

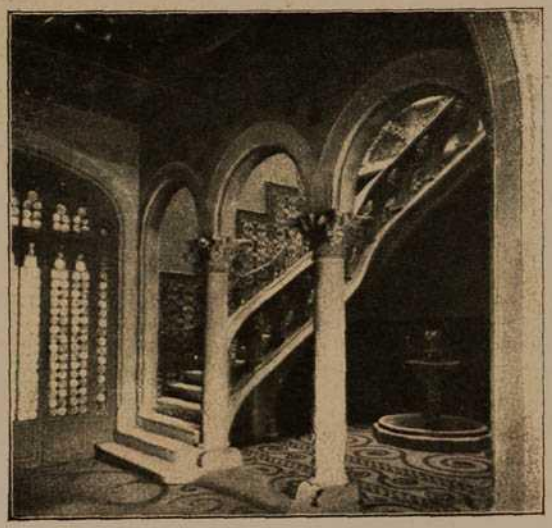

Crítica musical

Es a dir... *crítica*, no pas lo que ordinariament s'escriu y pren la gent com a *crítica musical*. No; això que no ho esperi ningú de mi, ni res que s'hi assembli. Perque d'ençà que no'n faig — y ja fa temps — he après moltes coses que ara'm privarían absolutament de ferne, y que fins me fan recordar ab què sé jo quína manera de remordiment y de fàstich el temps en que'n feya. Deu no me'l tingui en retret.

Parlant en Pedrell d'això de la *crítica musical*, se pregunta senzillament: «Però ¿existeix de debò aquesta crítica?» Y tot seguit se respón. «No; y, no obstant, tothom ne fa o's pensa ferne...» «Fallèm sobre'l classicisme d'una composició — per exemple — quan sabèm el nom de son autor, que es un músich de nota...» «No tenim pera res en compte que la disposició del nostre esperit influeix en el judici d'una manera tan contradictoria que més ja no's pot dir. Y si la disposició de l'esperit entra, per tant, en la impressió rebuda y en el fallo consegüent ¿què s'ha de dir de la calitat de l'*oído*, afinat y ple d'experiencia en l'home cult; groller y sense preparació en l'auditori vulgar?»

Verdi fugía sempre de donar la seva opinió quan se tractava de judicar obres dels altres, y diu que ho feya perque desconfiava del judici propri, del meteix modo que, generalment, desconfiava del judici formulat per la gent que no sab res. Y així va estalviarse Verdi de dir la immensitat de tonteríes que sobre les coses de la música han dit els músichs més eminents y els sabis més acreditats.

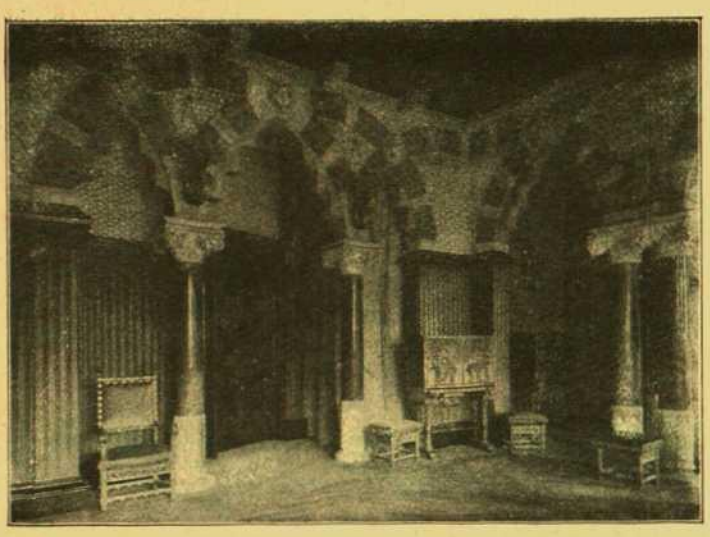
PALAU DEL BARÓ DE QUADRAS.— VESTÍBUL

D'aquestes tonteríes se'n podría fer una tirallonga inacabable: començant per Gluck, que deya que'l seu cuyner sabía més de música que Haendel; seguint per Weber, que va escriure pestes de què sé jo quína obra de Beethoven; y per Berlioz, a qui feya fàstich la música de Palestrina, que tenía per una serie interminable y repugnant d'acorts tontament consonants; y per Wagner, que deya de la música de Gounod que era digna de la claveguera; y per Nietzche, que posava la de Wagner sota les potes dels cavalls, després d'haverla molt alabada, gayrebé arribaríem a trobar una gran autoritat artística o bé crítica pera amparar qualsevulga de les majors enormitats que sobre música puguin dirse, fins ab llenguatge y tot d'aquell que les *persones sensates* tenen per propri únicament de la *crítica tavernaria*.

«¿Y què té que veure—exclama en Pedrell—que s'equivoquessin els grans mestres citats, si *tots, absolutament tots*, ens equivoquèm en nostres apreciacions y fallos, quan fem l'ofici d'alguns d'aquells *Blas, que lo dijo* y... *punto redondo*?»

Quan un mestre com en Pedrell parla així, figúrinse en quín concepte ha de tenir tothom que sab de què se les heu als que fan *crítiques musicals;* donchs que'n faci qui vulgui.

Altrement, no es cosa tampoch que dongui més que disgustos, ni que, moralment, *vesteixi* massa. Y si no, diguin vostès meteixos: ¿Que no té bona cosa d'odiós allò de plantarse un hom al teatre, tan fresch y tranquil, la nit d'una estrena, disposat a trobar tota mena de taps y tares a l'obra artística d'aquell pobre músich que, si a mà ve, ha gastat anys y panys conjuminant el seu devassall de solfes, y que en aquell moment està passant les mil y una angunies, entre bastidors, tement que'l mestre, que'l tenor, que'l trompa, que tothom les hi estrafaci? ¿Que no es una mala acció la d'estripar d'una plomada, l'endemà, aquesta obra artística, sense com va ni quant costa, ni altra formació de causa que l'haverla *sentida* (?) un vespre, tal vegada en mala disposició d'esperit per qualsevol futesa, potser ab l'*oído* no pas prou afinat ni experimentat, y gayrebé sempre sense que ni els músichs ni els cantants hagin fet, pera deixarla fruhir al públich, tot allò que volía son autor y a que té dret? ¿Y què no es ben trista feyna, en fí, la del que se'n va a seure ben repantigat a la

PALAU DEL BARÓ DE QUADRAS. SALA

butaca, esperant ab tota premeditació y alevosía la descantellada del mestre, la espifiada del trompa o bé'l gall del tenor, o de la tiple, pera càurels al demunt com un esparver y desfer ab una esgarrapada la poca o molta reputació artística que a copia de grans fatichs hagin pogut ferse?

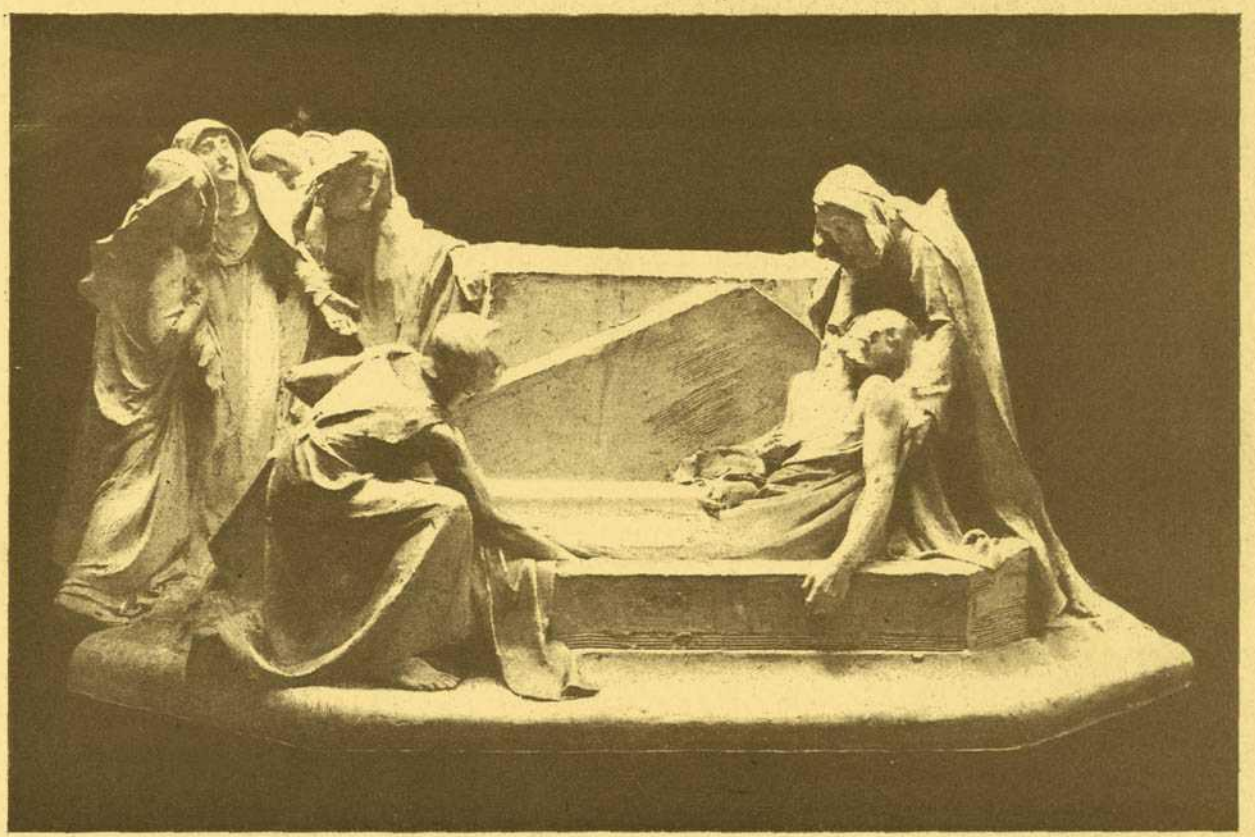
Diràn, potser, que no sempre es això la *crítica musical*, sinó que devegades se resol també ab cada escridassada y cada cop de bombo que no sembla sinó qualsevol d'aquells «*Vayan entrando, señores, que es cosa buena*», de les barraques del Paralelo, o bé que busca «*el mantenimiento de sus juicios en los trapecios aéreos*», que diu en Pedrell, com feya aquell pobre senyor. Deu l'hagi perdonat, del *justo es aseverar, sin embargo, que, si bien la tiple á ídivo un tanto desafinada, y el tenor padecía de orgasmo, y la orquesta se resentía de falta de ensayos, el conjunto salió bien gracias á la experta batuta del señor Dalman.* Sí, ja es veritat que la *crítica musical* es això també devegades; però s'ha de confessar que la *crítica tipo* es la de la *reventada* a tot drap. Al menys es la que ara està de moda per obra y gracia dels sabis de la primera volada y del derrer que'ls parla, y, s'ha dir la veritat, la que a la gent li agrada. Per això l'hi donen.

Però com que jo no sóch sabi, ni de la primera volada, ni del derrer que m parla, y, de més a més, no *sento* les multituts, que diu un amich meu d'allò més demòcrata, no hi estich ab això; y, en comptes d'anarmen al teatre a seure de cara a l'escenari, esperant, ab la mirada fosca, que surti l'artista pera aixafarlo ab la meva *sabiduría*, me sembla que es més del cas posar la cadira a la vora dels músichs y dels cantants y de cara al públich, a fí de veure desde allí tranquilament, apaciblement, sense cap mena de rancunia, com fa forat y s'obre pas l'obra artística en la massa sempre vulgar de la gentada, pera dirli bonament a n'aquesta gentada quan s'escaygui: — ¡Ep! tu; ¿per què t'enfades ara? ¿Que no veus que aquesta falta es un efecte fortuit de que fins el més pintat pot ésser víctima, y que la perfecció absoluta es impossible? — O bé: — ¡Què t'exaltes y t'engresques ara! ¿Que no ho veus que això es un *truc* pera enganyar *bobos*, o bé una insignificancia d'aquelles que ja l'endemà s'atracen al prestatge del passat maymés de la memoria? —

¿Què volen que'ls digui?: jo crech que així no tindría la *crítica musical* res de l'ofici repugnant de donar carn al llop que ara s'estila, y que estaría més conforme ab allò del *sacerdocio de la prensa*. ¿No diuen que s'han de *cambiar los moldes?* Donchs, cambiemlos.

E. SUNYOL

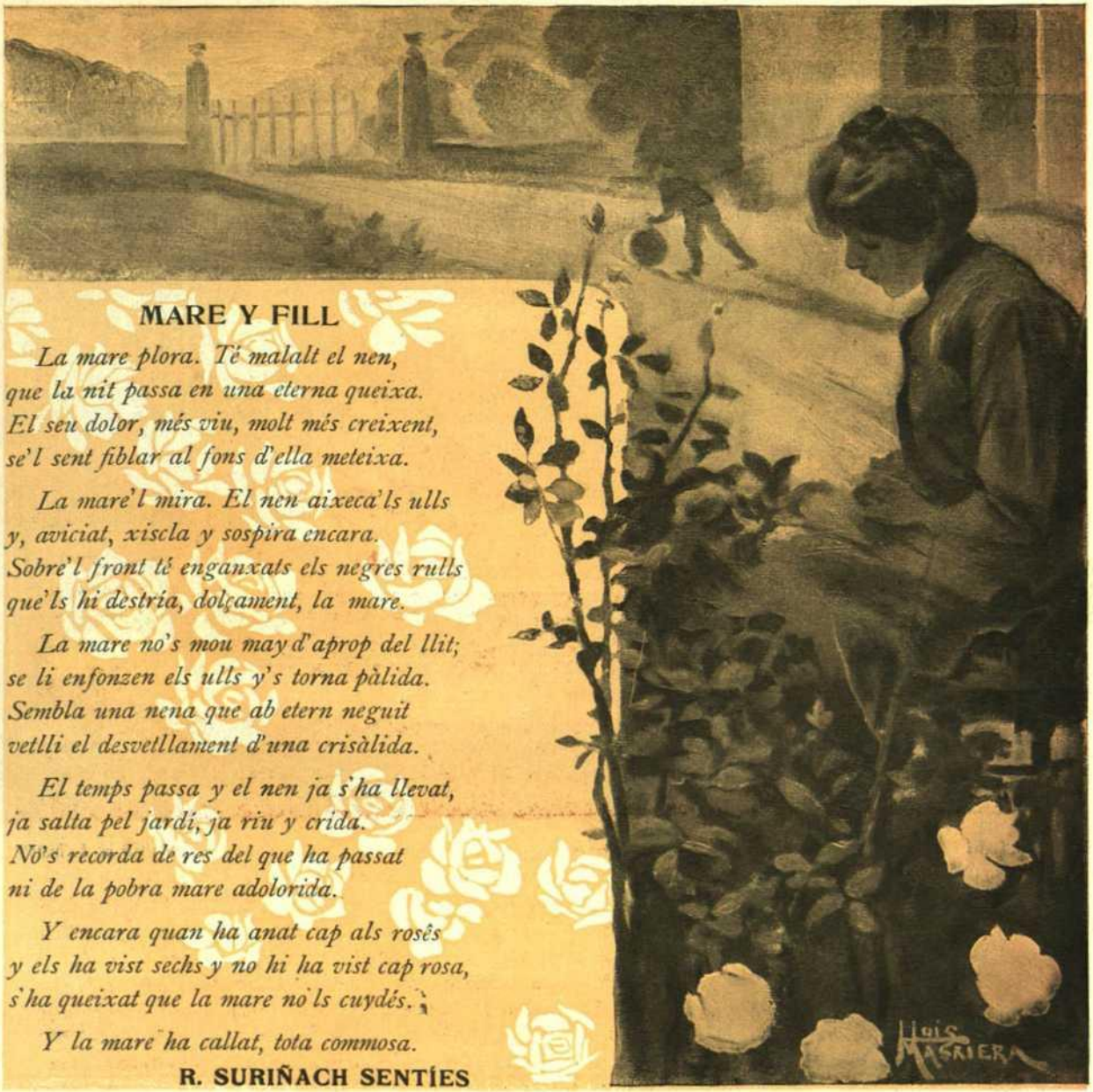
Novembre de 1905

ENTERRAMENT DE JESÚS

ESTACIÓ DEL VIA-CRUCIS DE MONTSERRAT

ESCULPTURA DE E. ARNAU

MARE Y FILL

La mare plora. Té malalt el nen,
que la nit passa en una eterna queixa.
El seu dolor, més viu, molt més creixent,
se'l sent fiblar al fons d'ella meteixa.

La mare'l mira. El nen aixeca'ls ulls
y, aviciat, xiscla y sospira encara.
Sobre'l front té enganxats els negres rulls
que'ls hi destria, dolçament, la mare.

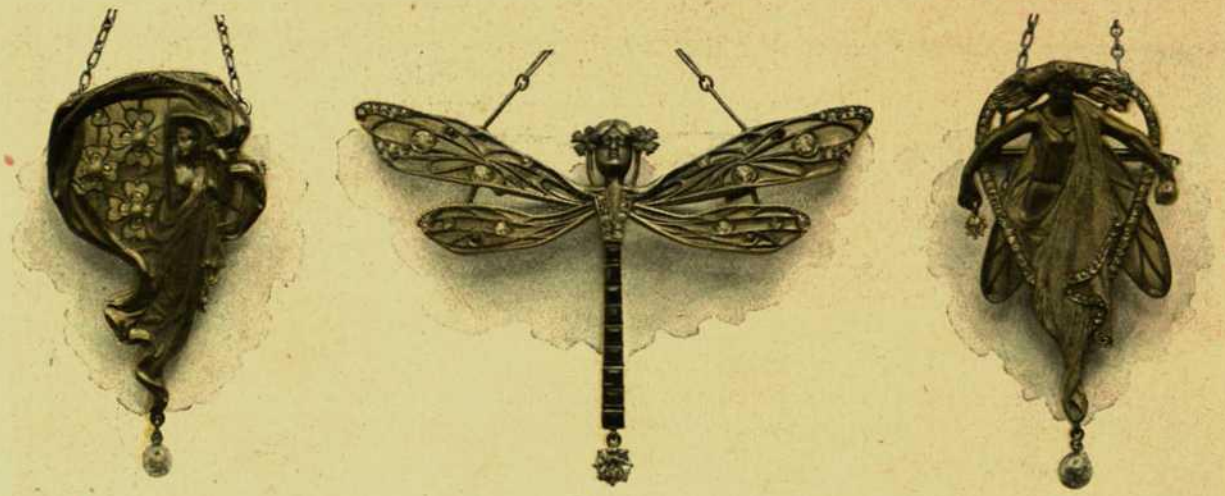
La mare no's mou may d'aprop del llit;
se li enfonzen els ulls y's torna pàlida.
Sembla una nena que ab etern neguit
vetlli el desvetllament d'una crisàlida.

El temps passa y el nen ja s'ha llevat,
ja salta pel jardí, ja riu y crida.
No's recorda de res del que ha passat
ni de la pobra mare adolorida.

Y encara quan ha anat cap als rosês
y els ha vist sechs y no hi ha vist cap rosa,
s'ha queixat que la mare no'ls cuydés.

Y la mare ha callat, tota commosa.

R. SURIÑACH SENTÍES

Joyells

Quí ho diría que'ls joyells dels temps passats ens expliquin fil per randa la fesomía de la gent d'ahir, com els actuals explicaràn a les generacions vinentes un sens fí de coses de nosaltres? Cal no més fixarshi un xich pera compendre la importancia d'aquets petits objectes, guardats ab tant amor pels seus proprietaris y que passen de mà en mà, de generació en generació, primer ab l'amor al seu valor material; després ab la veneració d'haver pertenescut a sers estimats, que un día foren; més tart com a curiositat d'una època rancia, y, per últim, com a testimoni, com a document d'uns temps dels que ab prous feynes ne parlen els llibres.

Així es com els joyells van aprenent a parlar; ¡y que'ns ne diuen de coses quan parlen!

Ens parlen de pobles sencers, de reys y de magnats, de prínceps y capdills, de senyors y esclaus, de bisbes y Papes, de jovincels y damiseles; ens parlen de tot: de la religió, de la llegenda, de l'amor, d'aquet sentiment etern que ha unit sempre a la humanitat, y al que la joya ha acompanyat en tots els temps les diferentes alternatives per què han passat els pobles. La trobèm en els llims del món, allí hont no hi ha pogut arribar encara la historia; la trobèm en el religiós poble egipci; en les fastuoses Corts dels assiris y perses; entre'l bagatge dels comerciants fenicis; adornant les belles linies del cos de les noyes gregues; emborratxant ab sos esclats la sang dels soldats y fent ressortir la majestat de les matrones romanes; la trobèm modesta, humil y simbólica en aquesta meteixa Roma, quan sorgí del fons de les catacombes la nova idea redemptora; rica y fastuosa a Bisanci; religiosa y ingenua a Occident en la Edat Mitja; fastuosa, brillant y soperba en el Renaixement; coquetona a França en temps dels Lluísos, y crúa y macissa en el temps de l'Imperi; aumentant sempre son esclat en el benestar dels pobles y apagant son brill en els temps de penuria.

Heusaquí la joya; heusaquí el valor de les joyes que han passat, de les que no's porten. Però no es aquet el fí de tan estimables objectes que'ns fan reveure recorts passats y tanquen un món de penes y glories, tristors y alegríes; tenen una altra finalitat que'ls hi es primordial: es la bellesa. Les joyes han d'ésser belles, puig són fetes pera completar l'obra més perfeta del Criador. Cada part del cos té'l seu aditament; cada una d'aquestes sembla que tingui un lloch fet a posta pera servir de fons a n'aquets amables objectes. Corones a la testa, diademes als cabells, randes de perles,

pedreríes y fils d'or al coll, argolles als braços, braçalets al puny, pectorals al pit, anells als dits... totes, totes tenen son bell emplaçament pera aquets mimosos, objectes que a son torn fan ressaltar llur bellesa. Per això es que sempre y en tots els temps, sía la joya simbòlica, útil, religiosa o profana, l'artista que l'ha feta hi ha posat primer de tot la bellesa, bellesa que's troba en les pedretes dels rius y dels sorrals de la mar, en les patines dels metalls, en l'orient de les perles arrapades en les closques de les petxines, en els diamants ignorats entre'l carbó que cotxa la terra, y en la multitut de cristalls y pedres que hem donat en anomenar precioses, ja per la seva raresa, ja per la seva hermosura.

Y ab aquets elements y en formes empíriques un temps, ab senzilla gentilesa altres, y ab luxo enlluhernador en moltes civilisacions, s'han format aquets hermosos testimonis que avuy ens parlen de les primeres civilisacions del món.

Y cada època hi ha posat lo seu: l'una la ciselladura, l'altra'l repujat, la de més enllà'ls cabuixons, aquesta'ls esmalts, aquella les pedres, y hem arribat als nostres díes en que l'actual renaixement artístich ha sotmogut tot el món, y l'art de la joyería, que llarch temps vivía aclaparat per fonda somnolencia, ha ressorgit també prenent la seva part en aquet concert de la Bellesa. Els nostres argenters no s'han adormit; han arreplegat tots els medis, formes y sistemes que d'aquet art hi ha coneixement, y han escullit, perfeccionat, modificat y inventat a la vegada, formes noves pera formar exemplars valiosos per la seva riquesa, concepció y tècnica. Díguintho sinó les hermoses manifestacions que d'uns quants anys a n'aquesta part hem vist a Barcelona, sortides dels obradors dels nostres primers argenters. Un bon testimoni de lo que dihèm n'es la colecció de penjolls que publiquèm en aquet número, sortits de l'obrador dels germans Masriera. El nou estil anomenat *modern* no está encara fixat; però'ls temperaments artistichs com el dels germans Masriera van ben orientats y ab ells segueixen tan noble vía un bon aplech d'artífex joyers.

Sens abandonar les ensenyances de la historia, s'inspiren en la Naturalesa, de la qual ne prenen la seva essencia, fusionant en ses composicions sers distints d'ella, la estilisen, accentuant, si cap, son caràcter, y aquestes formes ideals y característiques a la vegada, s'inspiren a les necessitats de l'objecte sumptuari. La orientació no pot ésser més honrada ni més bona y, ajudada dels elements y les ciencies modernes, produeix hermosos exemplars que formaràn època en la historia de la joyería catalana. — **Lluís FOLCH**

AMPLA ES CASTELLA

He vist pondres el sol — en terres de Castella,
no's veu allí del món — altra terra que aquella.
Se sent d'un campanar — la veu llunyana y seca
d'algún poblet perdut, — perdut arràn de terra.
En mitj la solitut — seguint a les ovelles
s'aixeca dret pastor, — pastor pelut com elles.
Al toch de la oració — la seva veu la resa,
la resa descobert — en la plana deserta;
no's sent allí altra veu, — altra veu que la seva,
no's veu allí del món — altra terra que aquella.

J. PIJOAN

FRUITA DEL TEMPS

A través de totes les modes y innovacions qu'en les pesses d'abrich de la indumentaria mascle del nostre país s'han introduit, ha quedat immutable *en el tiempo y en el espacio*, la tradicional y clàssica capa, que segueix y seguirà portantse, sobre tot, després del desprestigi que han sofert els *russos*, d'ensà de la passada temporada d'hivern.

El triomf de la capa sobre les demés faisons d'abrigall, està llegitimat pels seus serveys indiscutibles y pels mèrits positius de la seva confecció.

Això, no obstant, son molts els que tenen empenyo en no portar capa, per més que's donen casos de que sigui la capa la qu'està *empenyada*... en no abrigar a n'ells.

Anèm a dir que hi ha capes y capes y gayrebé ens considerèm escusats de fer esment que no parlèm de les capes atmosfèriques, que, per cert, no son gens confortables, ni de les capes del terreno qual estudi cau de ple dintre de la sastrería geològica, ni de les capes de pintura encara que en favor d'aquestes últimes hem d'alabalshi la generositat ab que *deixen*, constàntelshi que no s'ha de reintegrar el *préstamo*.

Ab lo dit n'hi haurà prou pera que vostès puguin compendre que fem referencia exclusivament a les capes considerades baix el punt de vista de la vestimenta, que son les úniques que poden excitar el nostre interès en aquesta època en que'l termòmetre baixa tant com el fret puja, pel sol gust de durli la contraria.

En aquets temps una bona capa es el suprèm ideal de tot ciutadà poch amich de fer vida de tisanes y de pastilles contra la tos, sobre tot, si la capa es ben completa y ab gires de força escalf, que permetin al seu proprietari anar més ben arrebossat que una costelleta d'anyell.

Es cert que no falten ànimes de sentiments baixos que abusen ignominiosament de la capa, explotant els seus bons serveys pera fins no gayre delicats.

N'hi ha molts que ab la capa de l'amistat exploten al proxim, sense conciencia; d'altres, — particularment entre'ls castellans, — que assota d'una mala capa hi amaguen *un buen bebedor;* un no despreciable nombre que tiren la capa al toro, com si les seves banyes fossin el penjarrobes més indicat pera una *prenda* de tant lluhiment; no'n falten tampoch que pera tranzigir interessos, moltes vegades mesquins, fan una capa mal tallada, y, lo que es més indigne, hi ha *socios* que tenen l'atreviment de fer aguantar la capa als amichs, sense cap mena de consideració.

La capa es *una*, y *varia*, naixent les seves varietats de diferentes circumstancies, de lloch y d'us: així hi ha la capa pluvial, usada en les cerimonies religioses, que no sé per què se'n ha de dir pluvial, tota vegada que aquelles sempre solen verificarse dintre de la iglesia, es a dir: a sopluig; hi ha la capa madrilenya, curta de gambals com molts dels que la porten, y la *caparroça*, que no hi ha adroguer que no'n tingui.

Y ara dispensin que ab la capa de la capa els hagi *encaparrat;* però com que la capa tot ho tapa, a ella m'he acullit pera la meva pobresa d'assumptos ab que omplir aquesta secció de GARBA.

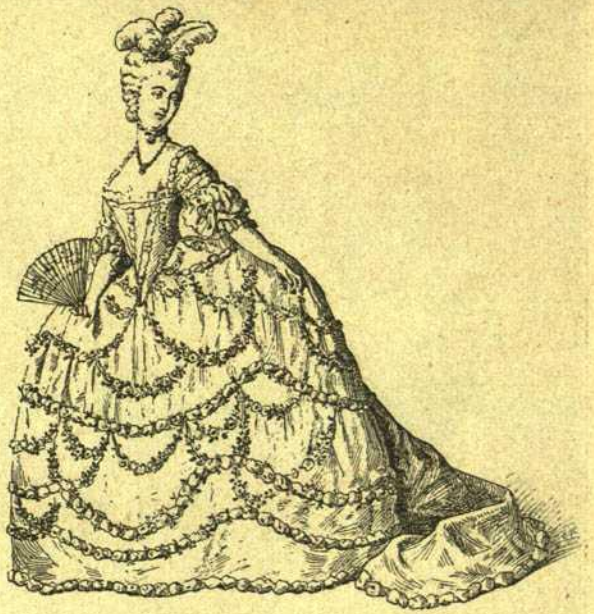
La Moda y el Gust

SECCIÓ PERA LES
SENYORES Y SENYORETES

PRIMERAMENT les saludaré y fins me presentaré. Sàpiguen que'ls hi parla una altra senyora, que es jova, que com a totes vostès li agrada anar bonica y rodejarse d'objectes bonichs. Els hi parla ab simpatía: primer, perque són senyores; després, perque són lectores. Com suposo que entre vostès n'hi haurà de totes edats y condicions, procuraré que les meves notes puguin interessar a totes.

«La Moda»: vetaquí una paraula que sols sembla'l nom d'una cosa lleugera, indigna d'estudis seriosos. Els esperits poch reflexius així la consideraràn; mes tothom que tingui alguna instrucció y hagi meditat un xich, haurà vist clarament que la Moda, ha sigut y es reflexe de les costums y ànima dels pobles, com es també una proba vident de sa cultura material. La Moda no ha existit ni existeix

solsament en els vestits; s'estén a tots els objectes que'ns volten, y si ajuntèm els noms *estil* y *escola* a la paraula *Moda*, dins de les Belles Arts ens trobarèm ja en el camp de la Ciencia. Així, donchs, si en comptes de notes, fessim disertacions y ens passessim un xich de mida, podríem fer vibrar en aquestes planes la vida dels diferents pobles que han existit devant nostre y ocuparnos seriosament de les societats passades y de la societat actual. Mes com ni el lloch es apropriat pera això ni jo compto ab forces pera empèndrem semblant empresa, donaré tan sols algunes notetes (sobre modes, uns díes, y arqueología uns altres), que potser podràn servilshi d'alguna cosa.

¿No'ls hi posen ben bé de manifest la diferencia que ha existit entre la societat grega y la de la França del sigle XVIII les dues figures que avuy presento?

La grega, deixant desenrotllar son cos, portant membres descoberts, vestida ab gran senzillesa, y la dama de la cort de Lluís XVI, encotillada, farcida, convertida en una nina de carn y òssos que's dóna als artificis més exagerats y puerils d'una moda rebuscada en alt grau, ¿no les veuen filles d'una societat lliure la primera, y d'una d'encarcarada la segona?

Mes, deixèm a part el fer consideracions sobre la Moda, — car no desitjo cansar al nodrit nombre de lectores que avuy tindrà nostra Revista — y parlèm un xich del Gust.

A propòsit d'això vaig a dir lo que'm sugerí, no fa gayres díes, el comentari d'una bona senyora que acabava d'arribar de París.

¡Vaig trobarla de visita en una casa. Era ella qui tenía la paraula y, naturalment... ¿què haurían fet vostès? Escoltar, ¿veritat?

Vaig escoltarla: no feya més que admirarse en son recort del gust de les franceses y de l'ambient d'elegancia que's respira a París.

— Vaja, són una altra gent — deya. — No sé còm s'ho fan, allà tothom té bon gust.

— Es que se l'eduquen o'ls hi eduquen — vaig dirli.

— Sí, dèu ésser això — contestà ella sense preocuparse de còm pot verificarse aytal educació.

A França, les senyores, ademés de tenir més cultura que les d'aquí, ne tenen, entre altres coses, sobre les coses referents a les arts del dibuix. Aquí, la major part de senyores, si'n posseheixen, vos diràn que tenen tres, quatre, dèu, si volèu, vanos antichs. Una francesa vos els classificarà y vos dirà que té vanos Lluís XV, Lluís XVI, Imperi, etc.

La francesa aprèn, ja de menuda, a conèixer els estils, quan se proposa fer lo que'n dihèm una *labor*.

Els dibuixos que les mestres li fan emplear pera fer la *tapicerie* (brodat ab canyamsà) y altres brodats, són d'estil; els models estàn ben classificats, donantshi les instruccions necessaries sobre'ls colors que s'han d'usar rigorosament característichs, y així la dòna comença no solsament a instruirse sobre la materia, sinó a tenir, quan ha realisat el brodat, un model devant dels ulls, que es de colors harmònichs y dibuix correcte. Més tart, són els museus y llibres qui l'acaben d'educar.

Potser alguna de les meves lectores pensarà: «¿Per què pera educarnos el gust pera lo actual, hem de conèixer lo antich?» La explicació es ben clara: s'han immortalisat de les èpoques, les coses de veritable mèrit artístich, reconegut per persones competents. Tot lo que forma estil es com si diguessim la síntesis artística de cada època, ja que es lo que imprimeix son veritable caràcter y porta en son sí una veritable lley d'harmonía, essencial en tota obra, no diguèm tan sols d'art, sinó de gust. Així, lo que té estil es donchs un bon model per força.

Recordo, que en l'última Exposició de París, hi havía un pabelló que duya per títol *Palais du Costume* (Palau del Vestit), ahont estaven instalats uns diorames representant quadros de costums de totes les èpoques, desde'l començament de la historia del vestit, ab força proprietat. Hi havía una instalació moderna ahont tot lo modern era de gust sòlidament elegant.

¿Còm podía ésser d'altre? ¡Quín contrast hauría fet allí una cosa d'un gust poch artístich!

No vull acabar sense dir que'l gravat del vestit modern que avuy he triat, es al meu entendre una *toilette* bonica y elegant. El vestit es d'una seda d'última novetat, que se'n diu *Burlingham*, de color gris plata. El sombreret, que tan bé remata'l conjunt, es de feltre gris perla, adornat ab cinta gris plata y plomes gris fosch.

Y ara prou. Si el gust es, en nostre cas, el sentiment de bellesa aplicat sobre'ls objectes de que tractarèm, y el camp de la bellesa té ses flors, nosaltres farèm de papallones; no serèm abelles que'n xuclin la mel; volarèm reposantnos curts moments dessobre d'elles.

PIRAUSTA

Automòvil

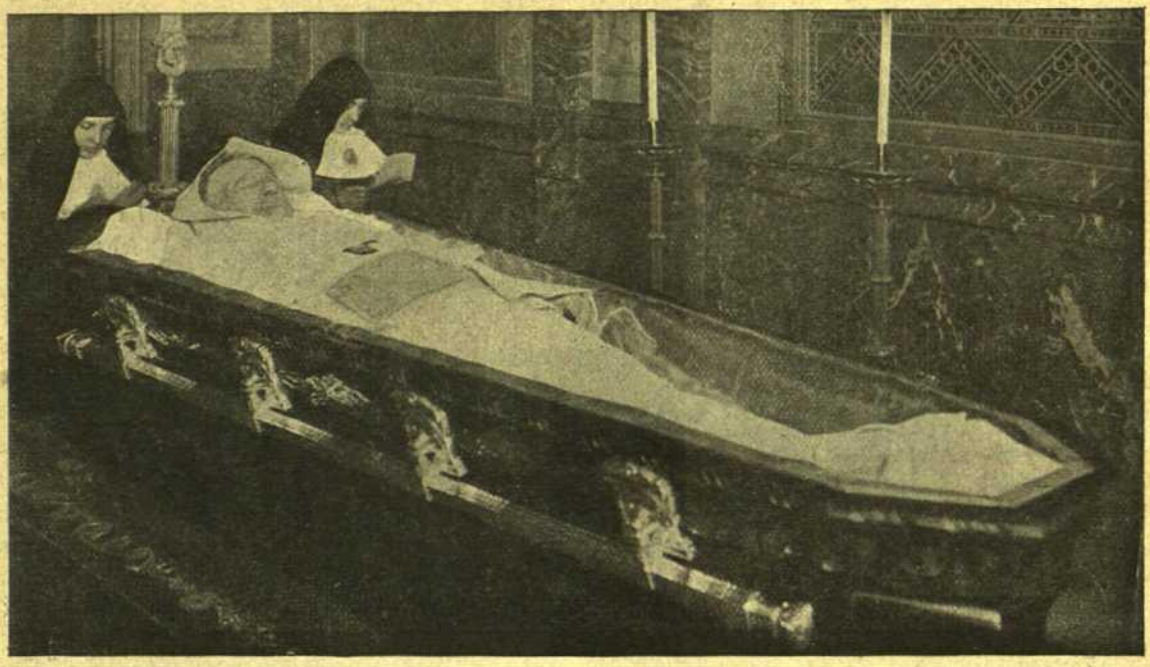

L'automòvil està a l'ordre del día. La companyía *La Catalana*, en breu retirarà de circulació els seus ómnibus y posarà ómnibus automòvils semblants al de proba que aquets díes s'ha vist córrer per Barcelona, cridant la curiositat de tothom. N'acompanyèm la fotografía: el cotxe es de 4.000 kilos, el motor de 24 caballs, y porta 36 passatgers a una velocitat mitja de 22 kilòmetres per hora. El cotxe aquest ha fet algunes excursions per les nostres afores; entre altres llochs, ha pujat a La Rabassada.

Acompanyèm també fotografíes d'automòvils pera transports industrials, construits per una casa de *Le Havre*, y que han tingut un gran èxit. Son ràpits y pràctichs. Corren de 18 a 20 kilòmetres per hora, ab un motor de 24 caballs, y poden portar 5 tonelades. Gasten de essencia per tonelada kilomètrica 0'07 cèts. de litro.

LA MORT DE DON MANEL GIRONA. - CAMBRA MORTUORIA

Teatres

PRINCIPAL. — El divendres va tenir lloch la primera funció del nou abono a vetllades selectes. La major part d'abonament y molta part que hi havía assistit pera la estrena den Morató, formaven un públich numerós com de molts anys ensà no havíem vist en el teatre Principal, y al dir això ens referím a nits teatrals, no a nits d'altres espectacles o audicions.

Va posarse en escena *La malalta fingida*, den Goldoni, ben traduhida per en Lluís Puiggarí, mestrament dirigida per en Gual, y presentada ab proprietat y esplendidesa.

La obra, que entre de ple en la fina y ignoscent caricatura, no exempta de visió justa de la vida en el fons de tots els personatges, està escrita ab tota la traça del clàssich italià, y construhida garbosament. La Baró hi va estar admirable. Tots els altres varen ben secundarla y el públich va somriure y va riure durant tots els cinch quadros, especialment en el de la consulta, que va obtenir una representació de conjunt admirable.

Y va venir *La Jova*, den Morató, y desde les primeres paraules ja's va veure una grapada potenta y una cruesa esgarrifosa de la vida.

Els primers moments el públich va restar sorprès, perdut l'halè. Derrera de aquelles figuretes gracioses den Goldoni, la sinistra figura de *La Jova*, feya la impressió d'una llaga descuberta en un pit mimosament tancat en sedes y randes d'elegantíssima disfressa.

Y *La Jova* començava a ventar la obra, implacable y crudel ab tothom, irònica y felina ab el seu home, — el seu *bon* home, feble y ajamolit.

Al costat de la jova, esporuguits, s'hi veyen uns quants personatges, representants de diferents aspectes de la humana commiseració.

Ve la queixa franca y valenta del germà del moridor, la dels dos moços que

obeheixen malgrat la seva voluntat per por de perdre el tròç de pa que guanyen a casa l'amo. *La Jova*, agafa les regnes y els mana y els mou a tots y fa avençar la obra com una allau que amenaça desplomarse sobre l'abandonat moridor. A n'aquet, com en *La morta* den Crehuet, no se'l veu, però va omplint la escena. No se'l sent, però el seu panteig agònich us oprimeix el cor.

Y quan el noy no'l sent, ningú gosa a entrarhi: — ¡Pare! — crida. — ¡Pare!—Y el pare no respòn,... ningú gosa a entrarhi y el silenci de la mort se va extenent per la casa com una boyra.

Entre l'aplanament de tots, *La Jova* encara's redreça, encara vol aixecar el cap sinistre. Y se li escapa una exclamació horrorosa que, com una fulla d'acer, se clava al cor del home que se'l condormía ab la irresponsabilitat. Y el feble, l'ajamolit, té un moment de claror: — ¡M'has fet desgraciat per tota la vida! — Y la cortina amaga la gran desfeta del dolor.

La obra entra en la escola naturalista. Potser hi ha dues o tres frases que prenen maça relléu, y el conjunt guanyaría rebaixantles d'intensitat.

El públich, — el públich en general, — va rebre la obra ab visible ablanament, però no del tot disposat a entrarhi, a entregarshi.

Y al acabar molts espectadors semblava que sortissin d'un gran trànzit. Se veu que no esperaven al Principal una obra tan fortament humana.

La Baró — la excelent actriu — no va enfilar bé el paper. Creyèm que es una equivocació del seu talent. En Giménez va estar dintre el seu y va dir coses molt ben dites.

Una escena de «*La jova*» d'en Morató
Esteve (Senyor Giménez) — ¡Pare!... ¡Oh, pare!
Rita (Senyoreta Baró) — ¡Y déixal estar!... ¡Es més tossut!

SUZANNE DESPRÉS

Nosaltres aconsellaríem a n'en Graner que, en nits d'estrena, combinés el programa de manera que la estrena no acabés ab la vetlla.

Y més la estrena d'una obra d'un autor català, que constituheix la nota més interessant.

ROMEA. — S'ha estrenat una nova comedia den Santiago Rusiñol. Té dos actes y's titula *El bon policia*. L'assumpto es el meteix que'l de l'article del meteix títul que's pot llegir en el llibre *Aucells de fang*, y es una mica pobre pera desenrotllarlo en dos actes, lo que fa que hi hagi escenes que s'arroceguin, y que, pera ferles distretes, l'autor hagi hagut de rebuscar acudits que, per lo tant, no tenen la gracia de la espontanitat.

Fot. d'Audouart.

ILUSTRISSIM DR. D. JOSEPH TORRAS Y BAGES, BISBE DE VICH

Actualisa la publicació del retrat del sabi bisbe de la Sèu vigatana, la eruditíssima conferencia que'l Dr. Torras va donar al Círcul Artístich de Sant Lluch, sobre'l tema «Lley de l'Art», divendres de la setmana passada.

L'interessantíssim estudi del conferenciant fou una diatriba contra'ls que, professant l'anarquía artística, imposen als altres els seus dogmes y una demostració de que l'Art, pera tenir finalitat efectiva, dèu atemperarse a la lley de la veritat de la vida material y psíquica.

El derrer treball del Dr. Torras, ve a confirmar el criteri dels que veuen en ell al capdevanter dels moderns pensadors catalans.

No obstant, hi ha moltes situacions en que s'hi veu la gracia den Rusiñol y en que'l públich hi riu de gust.

L'acte segón es el que llanguideja més marcadament.

Els actors, la nit de la estrena, estaven quelcom insegurs y torbats. Les decoracions són den Vilomara.

Pera ahir estava anunciada la estrena d'*Esclat de vida*, drama en dos actes den P. Colomer y Fors.

En ensaig: *Les garces*, de l'Ignaci Iglesias, en tres actes, y *Un cop d'Estat*, un acte, den Pous y Pagès.

APOLO. — Hi ha tres drames catalans en preparació: *L'Emigrant*, den Gual, que ja es publicat y s'hi llegeixen coses molt boniques; veurèm l'efecte que fa en escena, sobretot l'acte tercer, que sembla desllligat dels altres dos, per més que hi lliga misteriosament.

Núvols en creu, un acte, den Suriñach Sentíes que al sortir aquet nombre ja s'haurà estrenat.

La Filosa, tres actes, den Planas de Taverne.

Per aquet camí l'Apolo pot fer cultura y mereixerà alabances.

NOVETATS. — *Suzanne Després.* — Dilluns prop-passat debutà a Novetats madame Suzanne Després. L'obra escullida per tan notable actriu, pera presentarse al públich barceloní ab sa ben estimable companyía, fou la comedia d'Eugeni Brieux, *Les Remplaçantes*, comedia qu'entra de ple en lo que podríem dirne teatre didàctich. Porta la tesis de censurar, ab fonaments científichs, la costúm dolenta que domina entre les dames parisenques de donar a alletar els seus infants a les dides. Madame Després hi representava'l paper de Lazarette: aquella bona dòna del camp que vivint alegra ab son infant, nascut de poch, y tranquila ab l'amor del seu marit, empesa per la costúm general, entre les altres dònes del seu poble, de llogarse pera dides a París, y instigada pel seu sogre y, derrerament, fins pel seu marit y tot, se veu forçada a deixar sa casa pera anarsen a París a fer de dida. Allí, en la casa de senyors ahont entra, viu sempre tenint el cor al seu poble, fins que un día, els senyors reben un telegrama en el que'ls hi diuen que'l nen de la dida no està bo. A fí de no disgustarla y pera evitar que'l senyoret se'n pogués ressentir, li amaguen la nova, fins y a tant que reben una lletra en la que se'ls fa saber que'l nen de la dida ja es curat. Llavors li diuen lo passat a Lazarette, que s'espanta al considerar que una altra vegada podríen tornarli a amagar nova tan trascendental, y abandona als senyors de París, entornantsen al poble, ahont convenç al seu marit de qu'ella no pot viure lluny del nen... Y acaba l'obra tornant a cantar Lazarette les dolces cançons de breçol al seu infant, mentres son espòs la escolta embadalit. L'assumpto de la comedia, com se veu, es simpàtich y sà, y, ab ell, la culta ploma den Brieux

ha posat de manifest els vicis y mals a que dóna lloch tan equivocada costúm. En la interpretació, madame Després se'ns presentà com una actriu inteligent que, penetrada del paper, l'interpreta ab seguretat y domini, sens afectar may la expressió, inspirada sempre pel criteri de naturalitat y realisme. El conjunt de la companyía ho feya tot ab pulcritut y estudi, tot ajustat y sens oblidar detalls.

Dimars a la nit representaren *Le Detour*, d'Henry Bernstein, autor qual nom se va popularisant cada día més per França. *Le Detour* es una comedia de caràcter eminentment francès, y madame Després interpretà la protagonista Jacqueline ab una delicadesa tan justa, que li feu guanyar una forta ovació final.

En resúm, dues vetllades ben agradables y no més hi ha que fer una censura, en general, al públich barceloní, per haver deixat quasi buyt el teatre.

Joan Blanca

Arts gràfiques y plàstiques

SALA PARÉS. — Tres artistes són els que aquesta setmana passada ocupaven la testera del Saló Parés, ab les seves obres, y tots tres ab orientacions ben diferentes.

En Ros y Güell, que es el que ocupa'l centre del pany de paret, es, de tots ells, el que assenta més la seva personalitat, ja adquirida en altres exposicions, si bé en aquesta'l veyèm enamorat d'un altre aspecte de la Naturalesa, en la qual aquet artista tants resorts y motius sab trobarhi. Són, les quatre obres que presenta, moments de quietut; en Ros y Güell els ha sorprès al cayent del día, en aquella hora que diu tantes coses, en que lluyten, se saluden, se despedeixen y confonen les dues potencies del día y de la nit. Y tot lo que diuen en harmonies de color, en perspectives, en ambient, en frescor, en quietut, tot se veu en les quatre teles den Ros y Güell.

En *Les Planasses*, les aygües ensenyen, per derrera vegada, a la llum del día que se'n va, els matisos nacarins de les petxines, la coralina tinta y els verdosos tons de la flora que guarden en son fons.

En *Ayguamolls*, ens dóna la quietut de l'hora baixa; y l'ambient y les perspectives, que tantes coses diuen a l'ànima de l'artista, modificats pel mantell de la nit que baixa a la vall del riu, tot està intensament traduhit en el *Cap al tart* y *Capvespre* del Ter.

En Canals, artista també prou conegut del nostre públich pera que tingui de presentarlo, exposa tres figures, totes elles fetes ab ayre y dihent més que lo que acostumen a dir els retrats. A n'en Canals, que de molt temps no li havíem vist res, el tornèm a veure aquesta setmana a Can Parés, havent donat un gran pas en la seva carrera.

El tercer expositor es un artista que farà coses boniques. Sab veure bé y treballa ab amor y compte. Els reconets y caserius que presenta, estàn molt ben escullits y ben interpretats, si bé en tota la colecció que exposa, no hi ha cap tonalitat diferencial: creyèm que emplea massa'ls tons torrats; això y la falta d'atmòsfera que manca en els quadros, desllueix un xich la seva feyna. Però això no es res si's té en compte lo que sab fer y lo que, a no dubtar, farà aquest artista.

Francesch Tió

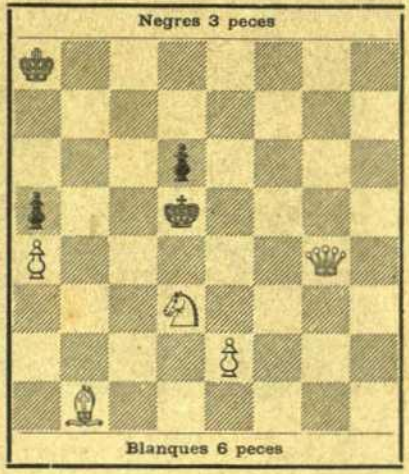
Secció d'entreteniments

PROBLEMA D'ESCACHS

No hem de fer aquí l'apología del noble jòch ni insistir en lo que ja està demostrat, de que a Catalunya hi té aquet jòch una antiquíssima privança; en temps del Rey Martí, y molt abans, grans senyors y nobles dames esmerçaven llurs hores d'esplay en fer combinacions demunt del tauler de quadres blanchs y negres. Remetèm als nostres amichs a l'obra den Joseph Pin y Soler titolada *Problemes d'Escachs*, en la qual hauràn de trobarhi agradosa delectació y exemplars ensenyances sobre lo que l'afició al joch d'escachs representa pera Catalunya.

Nosaltres aquí no'ns proposèm altra cosa més que plantejar, de quan en quan, en aquesta secció, algún *problema* d'escachs, que pugui servir als llegidors de GARBA d'interessant exercici intelectual, si es que no'ls hi cal el temps pera altra cosa més urgent qu'aquesta.

Problema núm. 1, d'en Valentí Martín

Juguen les blanques y fan *Mat* en dues jugades.

★ *J Furnells, Fototipia, Antotipias y Tricolor.* ★

Fidel Giró, impressor. 218, Carrer de Valencia, 233

Any I ★ Núm. I

18 NOVEMBRE

1905

Preu: ★ 1 ral.

Revista setmanal

D'Art

Literatura

y Actualitats

SORTIRÁ CADA DISSAPTE

Número sol 1 ral

Suscripció:

Barcelona, trimestre: : : pessetes 3
Fòra de Barcelona:: : : „ 3'50
Extranger: : : : : : franchs 4

Cardenal Casañas, 4
(Riera del Pi) **Barcelona.**